

Družba / Črne gradnje

Za rušenje zmanjkalo denarja ali volje?

Marjeta Kralj

Medtem ko je glavna gradbena inšpektorica protikorupcijski komisiji pojasnjevala, da imajo ob 4000 izvršljivih odločbah denarja dovolj le za prisilno rušenje 50 črnih gradenj, inšpektorji niso uporabili niti tega, ki so ga imeli na voljo.

Čeprav so imeli na voljo 235.389 evrov, so gradbeni inšpektorji lani prisilno rušenje odredili le za dve črni gradnji in za to porabili natančno 14.387 evrov. Medtem ko prostorski strokovnjaki že dvajset let opozarjajo, da brez odločnega in hitrega ukrepanja inšpekcijskih služb zoper črnograditelje te škodljive prakse ne bo mogoče izkoreniniti, gradbena inšpekcija očitno sedi na denarju. In ne le to. Ravno v tistem času, 10. maja 2012, je takratna predstojnica gradbene inšpekcije Aleksandra Velkovrh protikorupcijski komisiji celo pojasnjevala, da bi v tistem trenutku glede na izvršljive inšpekcijske odločbe lahko porušili okoli 4000 nelegalnih gradenj, vendar pa finančna sredstva zadoščajo le za približno 50 prisilnih rušitev letno. Protikorupcijska komisija je prav ta podatek ocenila kot najbolj kritičen, pa čeprav je tudi na podlagi izjav Velkovrhove hkrati ugotovljala, da velika korupcijska tveganja na področju prostora prinašajo tudi netransparentni, dolgotrajni in pomanjkljivo nadzorovani postopki gradbenih inšpektorjev.

Lani vračali, letos premalo?

Toda takrat prisilnih odstranitvev črnih gradenj sploh niso izvajali. Kajti pogodba z izvajalcem prisilnih rušenj v letih 2012 in 2013 je bila sklenjena šele septembra 2012, so včeraj pojasnili na inšpektoratu za promet, energetiko in prostor. Neuporabljen denar za prisilne odstra-

špektorjem za prisilne rušitve do konca leta moralo ostati še dobrih sto tisočakov.

Nadaljevanje na strani 3 »

235.389

evrov so imeli lani na voljo gradbeni inšpektorji za prisilno rušenje,

14.387

evrov so porabili za rušenje zgolj dveh črnih gradenj.

nitve črnih gradenj je tako romal nazaj v proračun, medtem ko ga je letos po 16 dokončanih in eni nedokončani prisilni rušitvi ter porabljenih 103.515,88 evra zmanjkalo še pred koncem leta. Tako vsaj pravi minister za infrastrukturo in prostor Samo Omerzel, čeprav celo podatki ministrstva kažejo, da bi in-

Minister Samo Omerzel je prav včeraj predstavil koncept prenove prostorske in gradbene zakonodaje. Fotografija: STA

Družba / Črne gradnje

Za rušenje zmanjkalo denarja ali volje?

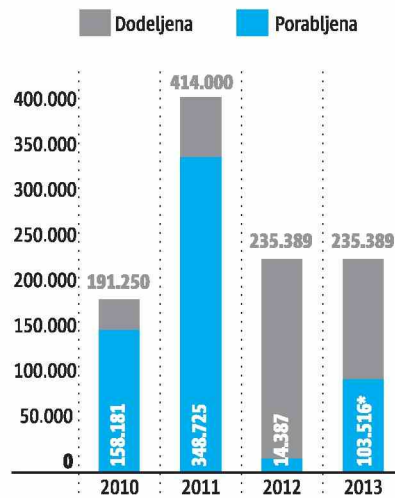
Marjeta Kralj

« Nadaljevanje s strani 1

To sicer lastnikov nezakonitih gradenj ne bi smelo prestrašiti, saj bo vlada po Omerzelovih besedah predvidoma jutri potrdila novelo zakona o graditvi objektov in tako v presojo državnemu zboru po hitrem postopku poslala določilo, po katerem bo črnograditelj s pravnomočno inšpekcijsko odločbo lahko zaprosil za enoletni odlog rušenja. V tem času naj bi pripravili zakon o legalizaciji nedovoljenih gradenj, nato pa do marca prihodnje leto še celovito prenovo prostorske zakonodaje, ki naj bi prinesla hitrejše, enostavnejše in preglednejše postopke za pridobivanje vseh soglasij in dovoljenj za gradnjo ter tako omejila želje investitorjev po nezakoniti gradnji. Pri tem bo ključna vzpostavitev enotne vstopne točke za investitorje, ki bo vzpostavljena na podlagi digitalizacije in elektronskega povezovanja tako različnih prostorskih baz podatkov kot vseh institucij, ki sodelujejo pri izdaji potrebnih dovoljenj.

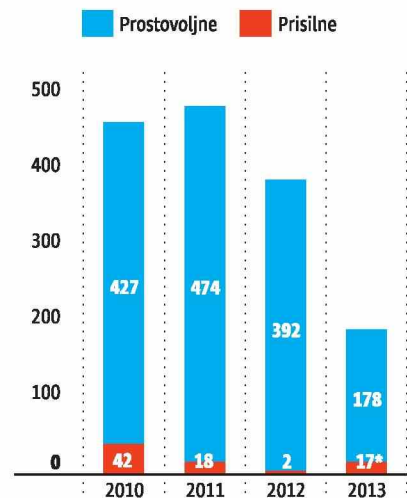
Toda prostorski strokovnjaki opozarjajo, da sta legalizacija in prenova prostorske zakonodaje lahko uspešni le, če jima bo sledilo učinkovito in strogo ukrepanje inšpekcijskih služb zoper vse nove črnograditelje. A pri črnih gradnjah namerava infrastrukturno ministrstvo prihodnje leto celo varčevati. Kot je zapisano v gradivu, ki je priloženo

Sredstva za rušenje
Podatki: Inšpektorat za promet, energetiko in prostor, * Porabljena sredstva do 19. novembra 2013.

noveli zakona o graditvi objektov, je v proračunu gradbene inšpekcije za naslednje leto za rušenje nedovoljenih gradenj zagotovljenih 197.000 evrov. A zaradi moratorija za rušitve naj bi od tega zneska porabili le približno sto tisočakov za rušenje nevarnih gradenj, za katere odlog rušitve ni mogoč, preostalih 97 tisočakov pa privarčevali. »Ta opis prihrankov, ki naj bi jih ukrep zagotovil, res moti, saj država sredstva za rušenje vendar samo zalaga,«

Porušene črne gradnje
Podatki: Inšpektorat za promet, energetiko in prostor, * Od teh eno prisilno rušenje še ni zaključeno.

pravi krajinska arhitektka in urbanistka **Maja Simoneti**. Naj ob tem dodamo, da na gradbenem inšpektoratu ne vedo, koliko sredstev država od lastnikov prisilno porušeni črni gradenj uspe izterjati nazaj. Prav tako nam tega podatka niso mogli posredovati s carinske uprave, kjer izvajajo izterjave, saj stroški prisilnih rušenj sodijo med stroške upravnega postopka, kamor štejejo tudi stroške za priče, izvedence v upravnem postopku... x

Peter Gabrijelčič

dekan ljubljanske fakultete za arhitekturo

Enoletni moratorij za rušenje črnih gradenj je pametna odločitev, saj je treba paziti, da se komu ne naredi krivica, ta čas pa omogoča, da se končno pripravijo neki kriteriji za legalizacijo oziroma v skrajnem primeru rušenje črnih gradenj. Toda hkrati bi absolutno morali sprejeti določilo, da se od tega trenutka dalje vsaka nova črna gradnja obvezno zruši. Kajti sicer ta moratorij znova uvaja permisivnost, ki jo bodo izkoristili špekulanti, da bodo ujeli še zadnji vlak in se vpisali med črnograditelje, da bodo lahko svojo gradnjo legalizirali pod omiljenimi pogoji.

Črtomir Remec

predsednik Inženirske zbornice Slovenije

Glede predlagane zamrznitve menim, da bo povzročila samo dodatne krivice, predvsem tistim, ki so zaradi starosti ali pomanjkanja denarja za odvetnike že postali brezdomci. Sprašujem se, zakaj naše vlade vprašanja legalizacije črnih gradenj niso rešile že zdavnaj, in se bojim, da je bil vzrok v neuspešnem iskanju dovolj ugodnih rešitev za politične privilegirance. Uradno z načrti ministrstva na IZS nismo seznanjeni, osebno pa menim, da je v primeru okoljsko in tehnično sprejemljivih črnih gradenj njihova legalizacija smiselna ob plačilu vseh zdaj veljavnih prispevkov in dajatev in dodatno dovolj visokih kazni, da se črnograditeljstvo v prihodnje ne bo več splačalo.

Maja Simoneti

Inštitut za politike prostora

Stroka je precej kritična do ukrepov v zvezi s črnimi gradnjami, saj nelegalnih gradenj ne odobrava. Pred legalizacijo pričakujemo, da bodo oblikovani smiselni pogoji za pridobitev gradbenega dovoljenja in vzpostavljen tudi sistem učinkovitega nadzora in preprečevanja novih nelegalnih posegov. Tega ni mogoče doseči zgolj z novimi predpisi! V tem duhu pričakujemo, da bo legalizacija vsebinsko predmet prenovljene systemske zakonodaje in ne ločenega zakona. Stroka odklanja možnost upravne legalizacije in pričakuje, da bodo pred sprejemanjem odločitev o legalizaciji in sanaciji oblikovani tudi strokovni kriteriji in izvedene posamezne presoje.

Na gradbenem inšpektoratu ne vedo, koliko sredstev državi od lastnikov prisilno porušenih črnih gradenj uspe izterjati nazaj. Fotografija: Jaka Adamič/dokumentacija Dnevnika

Za rušenje zmanjkalo denarja ali volje?

Vir / Avtor: **Marjeta Kralj**

20. november 2013 (nazadnje spremenjeno: 0:00 20. november 2013)

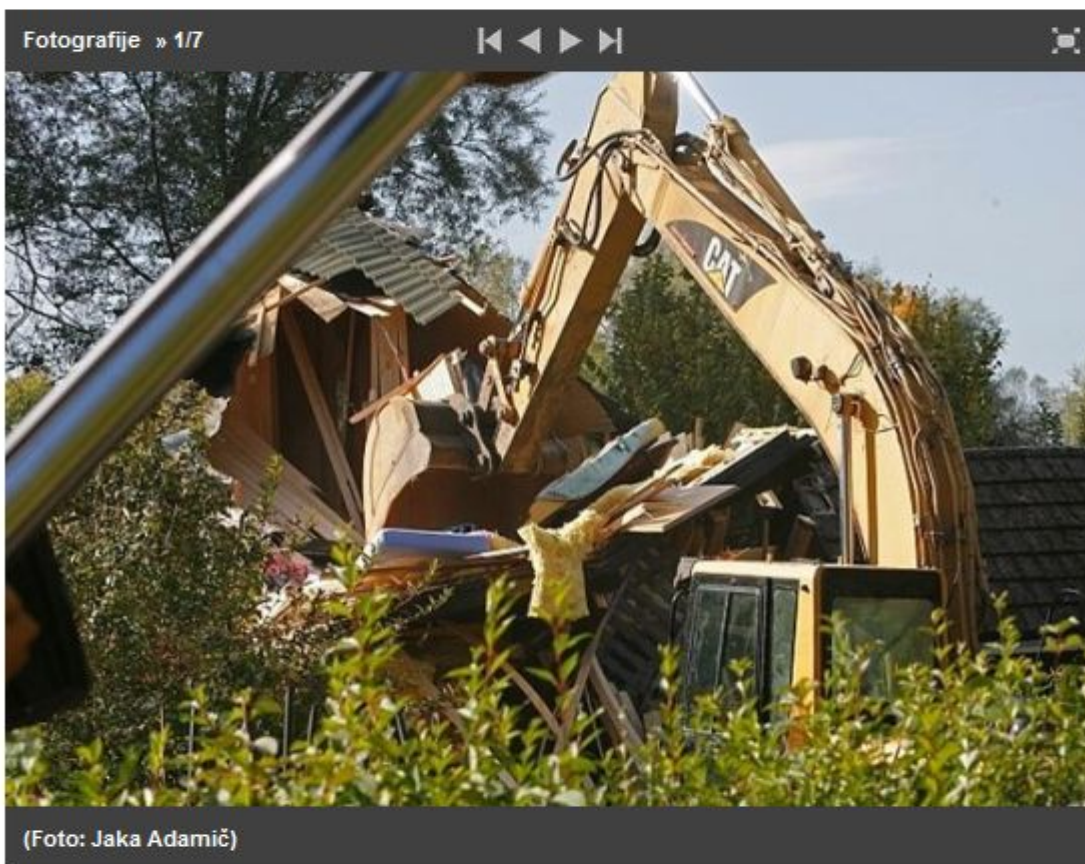
Oznake: [Družba](#), [Črne gradnje](#)

 Všeč mi je 0

 Tweet 0

 Daj v skupno rabo 0

Medtem ko je glavna gradbena inšpektorica protikorupcijski komisiji pojasnjevala, da imajo ob 4000 izvršljivih odločbah denarja dovolj le za prisilno rušenje 50 črnih gradenj, inšpektorji niso uporabili niti tega, ki so ga imeli na voljo.

Čeprav so imeli na voljo 235.389 evrov, so gradbeni inšpektorji lani prisilno rušenje odredili le za dve črni gradnji in za to porabili natanko 14.387 evrov. Medtem ko prostorski strokovnjaki že dvajset let opozarjajo, da brez odločnega in hitrega ukrepanja inšpekcijskih služb zoper črnograditelje te škodljive prakse ne bo mogoče izkoreniniti, gradbena inšpekcija očitno sedi na denarju. In ne le to. Ravno v tistem času, 10. maja 2012, je takratna predstojnica gradbene inšpekcije Aleksandra Velkovrh protikorupcijski komisiji celo pojasnjevala, da bi v tistem trenutku glede na izvršljive inšpekcijske odločbe lahko porušili okoli 4000 nelegalnih gradenj, vendar pa finančna sredstva zadoščajo le za približno 50 prisilnih rušitev letno. Protikorupcijska komisija je prav ta podatek ocenila kot najbolj kritičen, pa čeprav je tudi na podlagi izjav Velkovrhove hkrati ugotavljala, da velika korupcijska tveganja na področju prostora prinašajo tudi netransparentni, dolgotrajni in pomanjkljivo nadzorovani postopki gradbenih inšpektorjev.

Lani vračali, letos premalo?

Toda takrat prisilnih odstranitv črnih gradenj sploh niso izvajali. Kajti pogodba z izvajalcem prisilnih rušenj v letih 2012 in 2013 je bila sklenjena šele septembra 2012, so včeraj pojasnili na inšpektoratu za promet, energetiko in prostor. Nekorabljen denar za prisilne odstranitve črnih gradenj je tako romal nazaj v proračun, medtem ko ga je letos po 16 dokončanih in eni nedokončani prisilni rušitvi ter porabljenih 103.515,88 evra zmanjkalo še pred koncem leta. Tako vsaj pravi minister za infrastrukturo in prostor Samo Omerzel, čeprav celo podatki ministrstva kažejo, da bi inšpektorjem za prisilne rušitve do konca leta morale ostati še dobrih sto tisočakov.

To sicer lastnikov nezakonitih gradenj ne bi smelo prestrašiti, saj bo vlada po Omerzelovih besedah predvidoma jutri potrdila novelo zakona o graditvi objektov in tako v presojo državnemu zboru po hitrem postopku poslala določilo, po katerem bo črnograditelj s pravnomočno inšpekcijsko odločbo lahko zaprosil za enoletni odlog rušenja. V tem času naj bi pripravili zakon o legalizaciji nedovoljenih gradenj, nato pa do marca prihodnje leto še celovito prenovo prostorske zakonodaje, ki naj bi prinesla hitrejše, enostavnejše in preglednejše postopke za pridobivanje vseh soglasij in dovoljenj za gradnjo ter tako omejila želje investorjev po nezakoniti gradnji. Pri tem bo ključna vzpostavitev enotne vstopne točke za investitorje, ki bo vzpostavljena na podlagi digitalizacije in elektronskega povezovanja tako različnih prostorskih baz podatkov kot vseh institucij, ki sodelujejo pri izdaji potrebnih dovoljenj.

Toda prostorski strokovnjaki opozarjajo, da sta legalizacija in prenova prostorske zakonodaje lahko uspešni le, če jima bo sledilo učinkovito in strogo ukrepanje inšpekcijskih služb zoper vse nove črnograditelje. A pri črnih gradnjah namerava infrastruktorno ministrstvo prihodnje leto celo varčevati. Kot je zapisano v gradivu, ki je priloženo noveli zakona o graditvi objektov, je v proračunu gradbene inšpekcije za naslednje leto za rušenje nedovoljenih gradenj zagotovljenih 197.000 evrov. A zaradi moratorija za rušitve naj bi od tega zneska porabili le približno sto tisočakov za rušenje nevarnih gradenj, za katere odlog rušitve ni mogoč, preostalih 97 tisočakov pa privarčevali. »Ta opis prihrankov, ki naj bi jih ukrep zagotovil, res moti, saj država sredstva za rušenje vendar samo zalaga,« pravi krajinska arhitektka in urbanistka **Maja Simoneti**. Naj ob tem dodamo, da na gradbenem inšpektoratu ne vedo, koliko sredstev država od lastnikov prisilno porušenih črnih gradenj uspe izterjati nazaj. Prav tako nam tega podatka niso mogli posredovati s carinske uprave, kjer izvajajo izterjave, saj stroški prisilnih rušenj sodijo med stroške upravnega postopka, kamor štejejo tudi stroške za priče, izvedence v upravnem postopku...

235.389

evrov so imeli lani na voljo gradbeni inšpektorji za prisilno rušenje,

14.387

evrov so porabili za rušenje zgolj dveh črnih gradenj.

Peter Gabrijelčičdekan ljubljanske fakultete za arhitekturo

Enoletni moratorij za rušenje črnih gradenj je pametna odločitev, saj je treba paziti, da se komu ne naredi krivica, ta čas pa omogoča, da se končno pripravijo neki kriteriji za legalizacijo oziroma v skrajnem primeru rušenje črnih gradenj. Toda hkrati bi absolutno morali sprejeti določilo, da se od tega trenutka dalje vsaka nova črna gradnja obvezno zruši. Kajti sicer ta moratorij znova uvaja permisivnost, ki jo bodo izkoristili špekulanti, da bodo ujeli še zadnji vlak in se vpisali med črnograditelje, da bodo lahko svojo gradnjo legalizirali pod omiljenimi pogoji.

Črtomir Remecpredsednik Inženirske zbornice Slovenije

Glede predlagane zamrznitve menim, da bo povzročila samo dodatne krivice, predvsem tistim, ki so zaradi starosti ali pomanjkanja denarja za odvetnike že postali brezdomci. Sprašujem se, zakaj naše vlade vprašanja legalizacije črnih gradenj niso rešile že zdavnaj, in se bojim, da je bil vzrok v neuspešnem iskanju dovolj ugodnih rešitev za politične privilegirance. Uradno z načrti ministrstva na IZS nismo seznanjeni, osebno pa menim, da je v primeru okoljsko in tehnično sprejemljivih črnih gradenj njihova legalizacija smiselna ob plačilu vseh zdaj veljavnih prispevkov in dajatev in dodatno dovolj visokih kazni, da se črnograditeljstvo v prihodnje ne bo več splačalo.

Maja Simonetilnštitut za politike prostora

Stroka je precej kritična do ukrepov v zvezi s črnimi gradnjami, saj nelegalnih gradenj ne odobrava. Pred legalizacijo pričakujemo, da bodo oblikovani smiselni pogoji za pridobitev gradbenega dovoljenja in vzpostavljen tudi sistem učinkovitega nadzora in preprečevanja novih nelegalnih posegov. Tega ni mogoče doseči zgolj z novimi predpisi! V tem duhu pričakujemo, da bo legalizacija vsebinsko predmet prenovljene systemske zakonodaje in ne ločenega zakona. Stroka odklanja možnost upravne legalizacije in pričakuje, da bodo pred sprejemanjem odločitev o legalizaciji in sanaciji oblikovani tudi strokovni kriteriji in izvedene posamezne presoje.